

Kedves Órák

SZÉPIRODALMI, GAZDASÁGI ÉS ISMERETTERJESZTŐ
KÉPES HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

VII. ker., Károly-körút 9. szám.

Ide intézendők az előfizetések, legzészerűben postautalványokkal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak

a regénymelléklettel együtt:

Egész évre **12 korona.** Félévre **6 korona.**

Negyedévre **3 korona.**

REGÉNY.

(17. folytatás.)

Lemondott tehát arról, hogy magát egy paraszt előtt megalázza, sőt még arra is gyanut adjon, hogy az őt bűnös szándékkal vádolhassa.

Nády, a most már lelkében undort keltő udvarból, a mindenki által feddhetlen életének ismert, tisztelt és szeretett lelkészhez sietett és neki az egész ügyállást egyszerűen, de híven elbeszélve, még csak annyit jegyzett meg, hogy mielőtt a jövő elhatározására nézve szükséges lépéseket megtenné, a fiatal grófnak hazaérkezését bevárja és annak is mindent híven tudomására juttatva, úgy fog a grófi családtól végképen elválni, hogy a tisztelkű és igazságszerető Alfonznál legesekélyebb gyűlöletet vagy kellemetlen emléket vissza ne hagyjon. A lelkész nem csekély megilletődéssel és fáj-

Mikor a lelkek szövetkeznek...

Irta: Lauka Gusztáv.



Számadó gulyás.

dalmas meglepetéssel hallgatta végig a kifogástalanul becsületes földesgazda elbeszélését és megindulását elpalástolni nem képes hangon csak arra kérte még Nádyt, igézné meg becsület-szavára, hogy addig, míg az ifju gróf haza nem jön, a kastélyban történekről senki előtt sem fog egyetlen szóval sem megemlékezni.

A lelkésznek igazhitű embere ezt azonnal megígérte és még csak azt jegyezte meg, hogy bár igazlelkű pásztorának mindenben kész engedelmeskedni, de most kénytelen lenne ezen engedelmességet is megtagadni, ha lelkiatyja abba bele nem egyeznék, hogy Juliska leányát az ifju gróf kastélyából azonnal haza ne vigye.

Bárminő fájdalomosan hatott is a lelkész szívére Nády-nak ezen nyilatkozata, egyetlen szót se tudott reá válaszolni.

E megbeszélések után az atya csakugyan átment leányához a kastélyba s egy órai időzés után, még annak legszükségesebb ruháival bepakkoltan visszatért a lelkészhez, akitől érzékenyen el is búcsúztak.

A leány, akinek fogalma sem volt a megtörténtekről s így azt lehetett hinni, hogy a családot érte valami szerencsétlenség, könnyes szemekkel kísérte atyját otthonába.

IX.

Csak a kifürkészhetlen Gondviselés tudná megmondani, hogy az öreg gróf, a lelkében meglehetősen rémképeket alkotó esemény után, másnap már levelet kapott fiától, amelyben megírta, hogy a következő hét közepén már boldog lesz szerető atyját megölelhetni, de levele végén még arra is felkérte, látogatna be többször udvarába és mondaná meg Juliskának, hogy nem sokára hazaérkezik, addig gondozza mindazt, amit reá bízott, hűségesen, amiért ő is nemcsak hálásan, hanem másképen is megjutalmazóan fog róla megemlékezni.

Amint a végsorokat az öreg gróf elolvasta, kiejtő a levelet kezéből, mintha szélütés érte volna, csakis annyi erőt érzett még magában, hogy a csengőig eljuthatott s azt meghúzá, a megjelent hű cselédjének alig érthetőleg még csak annyit mondhatott, készítené el az ágyat azonnal, hogy ő nyugalomra térhessen, mert igen-igen rosszul érzi magát. A komornik szinte megzavarodottan, anélkül, hogy e sajnós változás okát megtudta volna magyarázni, engedelmeskedett, de ura, aki már annyira elgyengült volt, hogy ágyáig is csak annak segítségével juthatott el, ijedten, hirtelenében nem tehetett egyebet, mint hogy szeretett urát a lehető leggondosabb figyelem mellett felső ruháitól megszabadítva, ágyában kényelmesen elhelyezhette.

— Parancsol talán orvost a méltóságos ur?

— Orvosra nincs szükségem, de mert a fiamtól éppen ma kapott levélben arra lettem felkérve, hogy tekintsek széjjel udvarában és gazdaságában, minthogy azt magam nem tehetem, a legbizalmasabb emberét és barátját, a lelkészt akarom felkérni, hogy az e tekintetben bevégzendőket legyen szives bevégezni. Fogass be tehát azonnal a könnyű hintóba, vidd te magad üzenetemet a lelkésznek, mit ha rögtön teljesítesz, egy óra multával már mindketten visszaérkezhetek és én megbeszélhetem a lelkésszel mindazt, amit figyelmébe és gondosságába ajánlani akarok.

Az öreg gróf csakhamar egyedül maradt.

Nem nehéz kitalálni, hogy mit érezhetett ekkor lelkében és minő nyomasztó gondolatok zavaroghattak agyában, mert hogy az, amit ő Juliskára nézve elérhetőnek vélt, az erkölcsvilág szabályai szerint nemcsak vétkeknek, hanem bűnnek is volt nevezhető. Szegény öreg, ő is azon érzéki elbűvölésnek és csábításnak lett áldozata, ami nem ritkán a legbecsületesebb és legmegtámadhatatlanabb emberek reputációját is megmetyelezi. Most már csak egyetlen óhaja maradt még fenn,

hogy azon esetben, ha napjai csakugyan meg vannak számlálva, a Mindenhatóval kibékülten, nyugodtan haljon meg.

Még egy óra is alig telt el, mikor a lelkész, nem mondhatnók, hogy egészen nyugodt arczczal, de a legcsekélyebb zavar nélkül, oly melegen és barátságosan szorított vele kezét, hogy a gróf nem is sejtette, mintha ő a Nádyval való megbeszélésekről tudomással bírna. A lelkész egy kényelmes karosszékben az ágy mellett foglalt helyet.

— Mindenekelőtt ígérje meg, szeretett és tisztelt lelkiatyám, hogy amire felkérem, azt teljesíteni fogja.

— Méltóságod már régi idő óta ismer engemet. Tudja, minő tisztelet és szeretet esatolt családjához, azért már előre is biztosíthatom, hogyha az, amit kérni fog, állásomat, lelkiismeretemet és azzal összekötött köteletségemet, hitelveimet és eskümet nem érinti vagy nem veszélyezteti, azt biztosan ígérhetem, hogy lehető legrövidebb idő alatt teljesíteni fogom.

A gróf hálaadólag tekintett bizalmas barátjára.

— Nem szeretnék úgy meghalni, hogy valakinél oly emléket hagyjak vissza, mely azt a szeretetet és tiszteletet, amelylyel irányomban viseltettek, megsemmisítse s olyan hitben hagyjam őket vissza, mintha azon jótétemények, melyeket irányukban gyakorolni akartam volna, bűnös számításnak nevezetethetnének. — Szeretett lelkipásztorom, ön a kisdud falujában bizonyosan a legtöbb befolyással bír hiveire, de már mint igaz gondozója a reá bízott nyájnak is, kieszközölheti, hogy azokat, akik most talán már csakis megvetéssel viseltetnek irányomban, kiengesztelhesse, sőt a keresztényi szeretet alapján arra is rávehesse, hogy őket én magam is kiengesztelhessem. Oh, édes lelkiatyám, ha, ön mindent tudna, bizonyosan vigaszt adna nekem, mikor arra kérem, vegye rá Nádyt és leányát, hogy nálam megjelenve, én tőlük igaz szívből eredő bocsánatot kérhessek és ők nekem megbocsássanak.

A lelkész gyöngéden érinté az öreg gróf vállát és a szeméből is kiolvasható megindulással ezt válaszolta:

— Mindent tudok; a történetek után a becsület és jólelkű földműves először is nálam jelent meg és minden harag nélkül magyarázható és indokolható gyűlölet mellőzésével csak annyit jegyzett meg, hogy rendkívüli fájdalmat okozott neki a gróf kérése, mert ő abban azonnal észrevehette a szándékot, ami neki annyival inkább nehezebbre eshetett, mert ezek után ő már alig gondolhatott egyébire, mint hogy azzal is, akit teljes szívből szeretett és tisztelt, az ifju gróffal, örökre szakítson, anélkül, hogy az én kérésem után annak a történetekről a legesekélyebb fölvilágosítást is nyújthatná.

— Annál jobb, — az én lelkipásztoromnak úgyis be kellett volna vallanom, így legalább még egyetlen kérésem van a megbeszélteken kívül. Ő is imádkozzék értem a Mindenhatóhoz, hogy ha a földiért megbocsátanak, legyen ő is kegyes, nem rossz szándékból, hanem csak emberi gyarlóságból eredő bűnömért megbocsátani.

A lelkiatya csaknem a könnyekig meghatottan, szemében az igaz szeretet és tisztelet kifejezésével tekintett a halványarcú és becsületes betegre s miután azt gondolta volna magában, hogy ha a nagyuraknak csak ennyi bűneik volnának, nem töltenék be annyian az elkárhozás azon helyeit, ahonnan a szabadság sokkal nehezebb, mint a földi bírák ítéletének végrehajtásától s azután ezeket mondta:

— Méltóságos uram! Bármikor rendelkezék is a Gondviselés az ön életével, arról előre is biztosíthatom, hogy őszinte és igaz megbánása máris elég arra a legigazságosabb bíró előtt, hogy lelke az örökké élők hazájában minden büntetést nélkülöző fogadtatásra találhassanak.

Az öreg grófnak a legnagyobb nyugalmat és megelégedést kifejező arczczal félremagyarázhatatlanul felmutatta, hogy azon esetben, hogyha a becsületes földesgazda és Juliska is megbocsátanak neki, mindenkivel kibékülten, nyugodtan fog meghalni.

— Én már előre is vigaszul annyit megígérhetek méltóságodnak, hogy holnap a déli órákban, azok, akiket oly vágyón kíván látni, meg fognak a kastélyban jelenni, nem azért, hogy szemrehányást tegyenek, hanem egyedül csak azért, hogy nyugodt lélekkel elmondhassák, hogy amitől az isten őrizzen meg mindnyájunkat, ha a gróf előbb találna meghalni, nem átkuk, hanem áldásuk kísérné sirjába.

Miután még néhány perczig Alfonzról társalogtak, a lelkész mindkettőjökkel tökéletesen megelégedetten, esendesen távozott. Utaztában nemesak az esett jól lelkének, hogy az öreg grófnak nemesak hitében és vallásosságában, hanem az erkölesről való fogalmában sem csalatkozott, örömét még az is növelte, hogy valamint Nády, úgy Juliskának nemes és magasztos jellemében sem fog csalatkozni.

Az idő engedett ugyan már rideg voltából és hidegségéből, de még mindig tanácsossá tette, hogy akik különösen kocsin vagy szekéren utaztak, hogy meg ne hüljenek, jól beburkolózzanak.

Amint a lelkész falveskájába hazaért, hogy állásával és tekintélyével legesekélyebb beleegyezési hatást se gyakoroljon az illetőkre s minthogy ezáltal is kipuhathassa, vajjon megvan-e a felebaráti szeretetnek az az értelme az atyában és leányában, hogy még nem teljesült vágyában és szándékában is bünbánó léleknek a kérését teljesítsék és neki a vigaszt megadják, gyalog sétált el Nádyékhoz s miután komoly, de azért éppen nem sértő szavakban az öreg grófnak óhaját és kérelmét előadta, a saját érzelmeit is feltüntetve, de egyszersmind kérő szavakban odanyilatkozott, hogy azt a kívánságát annál inkább teljesíteniük kell, mert ezután már biztosak lehetnek arról, hogy a gróf azoántúl a legkisebb kellemetlenséget sem fogja nekik okozni és a megjelenésük által azon vallási szabályoknak is eleget tesznek, amely a „Miatyánkban“ szóról-szóra így áll: „Bocsássd meg a mi vét-

keinket, miként mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezteteknek.“

Juliska, aki az egész történetből mitsem tudott, bizalmasan, de azért mintegy kéréleg mindenekfelett szeretett lelkipásztorára tekintett és figyelmesen, de a megindulásnak legkisebb jele nélkül várta, hogy mit fog atyja válaszolni.

(Folytatása következik.)



Ablak alatt.

*Nem tudtad, de — meglestelek
Ott álltam nyitott ablakodnál,
Azóta, ah! szívembe zsong
Mind, amit játsztál és daloltál.*

*Majd szilaj jókedv s majd panasz
Visszkangzott a néma éjben,
Ha fájón fölsírt a szived,
Mindjárt kacagtál rá kevélyen.*

*Oh édes, bántó zürzavar . . .
Búbánat, tréfa egybefolyva,
Miként, ha száguldó vihar
A rózságyat szerteszórja.*

*A vígságot áttörte most
Egy hang, mint fájó halk sikoltás . . .
Szenvedő lelked kínja az —
Lelkembe cseng azóta folyást.*

*De te csak játsztál gondtalan
S lovagjaid néztek mosolyogva,
Hajlongott, bókokat hadart
Szerelmed léha, sok bolondja.*

*Iriqység lopva rám rohant,
Gyötrött a féltés önfeledten.
Szerelmem, dacz váltotta föl
Te érted, sóvárgó szívemben.*

*S megszántalak, — de hát minek?
Részvétem tán könnyet fakaszson?
Az vagy te is, mint annyi sok,
Hiú, tetszelgő, gyöngye asszony!*

*De otthon lámpám fénynél,
Éjjeli csöndbe bús magányban
Ismét hallottam kacajod,
És mindent, mindent újra láttam.*

*És láttam, amint arczodat
Párnád redőibe temetted,
Siratva vidám napjaid,
Siratra kaczagó szerelmed!*

Prém József.



ZSIÁNU.

Irtá: *Carmen Sylva.*

A krajovai színházban egy öreg asszony villogó tekintettel kísér minden mozdulatot a színpadon. Szénefekete szemeit gyakran könnyek homályosítják el s anélkül, hogy észrevenné, végigfolynak hervadt arczán.

Egy férfi, ki mellette ül, már nem is néz a színpadra, sokkal érdekesebbnek találja a szomszédnője szenvedő arczán lejátszódó igazabb, megrendítőbb drámát.

A darab, bár rosszul van megírva, köztetszésben részestül s ahányszor előadják, a terem zsúfolásig telik meg. „Zsiánu, a rablókapitány“ a czime.

Zsiánu nemes ember, földbirtokos (bojár) volt Caracal városban, Traján útján. Szive megtelt keserűséggel a görögök iránt, kik ellepték az országot és pióczamódra kiszípolyozták. A fejedelem egy fanari görög volt, ki elfoglalta az előtte uralkodó, szintén görög fejedelem helyét.

Mig ő pénzzel és korrupcióval uralkodott, — embereinek szabad kezét engedve, kényük-kedvük szerint tenni-venni, — addig egy másik trónkövetelő ellene is áskálódott Konstantinápolyban. Az öreg bojárrok vagyonát elharácsolták s a görög alattvalók között osztották ki. A vagyonos román leányokat erőszakkal görögökkel háziasították össze. A földmivészeket úgy kifosztogatták, hogy hamut alig hagytak tűzhelyükön.

Az országra nagy elkeseredettség és reménytelenység borult. Mert ez áldatlan uralkodás alatt nem ismertek jogot, igazságot és bizalmat. Csak az, ki meg tudott alázkodni, csúszni, mászni, juthatott hivatalokba s emelkedhetett nagygyá, hatalmassá.

Zsiánu Jánku, látva ezeket a siralmas állapotokat, szívében határtalan fájdalom és részvét ébredt elárult, pusztuló hazája iránt.

Minden vagyonát szétszotogatta a kifosztogatott pór nép között, s mivel ő nem volt fejedelem és nem rendelkezhetett katonaság fölött, hatvan főnyi csapatot gyűjtött, melynek ő lett vezére, kapitánya.

Bejárták az országot, rabolva, gyujtogatva és pusztítva a görögök birtokait; a rablott zsákmányt kiosztogatva a szegény nép között, saját belátásuk szerint nyujtottak segélyt, igazságot szegény testvéreiknek.

Ime, ezért maradt Zsiánu mint hős alak a nemzet emlékezetében! Megjelenésekor a színpadon a közönség részéről tomboló tapsvihár sa lelkesülés legmagasabb foka üdvözli mindenkor.

Ezen színdarab folyamán látjuk őt rátörni a jogtalan bitorlókra, majd eltűnik, mint akit a föld nyel el, hogy ismét előjőjön, ki tudná, honnét?!

Ellenei azt hívék róla, hogy varázshatalmu volt. Beszélték róla, hogy több helyen jelent meg egy időben; áldani és átkozni hallák őt egyidejűleg.

A leányok pedig másról nem álmodoztak, csak Zsiánuról. Mert szép és ifju, kitűnő énekes és költő volt ő. Remegtek a szívek, mikor láthatták és hallhatták őt.

Még a színházban is hangosabban dobognak a szívek, kigyulladnak a szemek, mikor édes-bús dalával kibontakozik a bérczek sűrűjéből, hosszú, fehér, bő köpenyben, melynek nyitott előrsze látni engedi színes, arany- és ezüsthímzéssel ékített fehér, nemzeti öltözékét, melyet széles, himzett bőr-öv szorit karcsu derekához, amelyből félelmesen villognak elő a körülrakott revolverek agya és török foggantyuja.

Válláig omló ébenfekete, hullámos fürteit magas, fehér süveg takarja.

Sűrű szemöldökei alól ragyognak a mélyen fekvő, sötét szemek, mig tömött, fekete bajusza alul előcsillannak a fehér fogak.

Emberei fölött egy szempillantással s egy kézmozdulattal is uralkodik.

De jó az idő, mikor a hős életsorsa rosra fordul; a szegény, öreg asszony remegni kezd! Elfogják, hátrakötött kezekkel Caragea fejedelem elé hurczolják. Rövid törvénykezés után kötél általi halálra ítélik. Az öreg asszony egész lénye most már nagyon remeg.

A vesztőhelyet éppen az uralkodó palotájával szemben állítják föl. És a némán álló emberáradat között — amely nem meri nyilvánítani gyűlöletét a fejedelem és kormánya iránt, — elvezetik a hőst, a nép jótevőjét.

Zsiánu bátran, emelt fővel halad szomoru útján, s amikor a lépcsőre akar lépni s a hóhér nyakába illeszti a kötelet, megállítja őt és harsány hangon kiabálja:

— A mi hitünk szerint bocsánatot nyer az az elítélt, aki a bitófa alatt lép házasságra. Leányok, özvegyek, ki fogadja el férjéül az elítéltet?!

Köröskörül néma csönd honolt. Zsiánu gúnyosan jártatá körül szemeit és ajkainak szélén keserű, megvető mélyedés képződik.

De ime megnyílanak a fejedelmi palota kapuszárnjai s a márványlépcsőkön ragyogó szépségű, fiatal leány siet lefelé. Szultána udvarhölgy, a fejedelem-asszony, s az egész udvar becézett kedveltje ő, ki remek, drága ruhába van öltözve. Ugy szűrődik át az embertömegen, mint egy csodás, szemképrázató látomány. Egy hang sem hallatszik, visszafojtott lélekzettel bámulja mindenki ez édes női alakot.

De ő nem veszi észre. Nem néz senkire, csak előre Zsiánura.

Hozzáérve, kezét vállára teszi és bátran, főnhangon szól:

— En veszem férjül Zsiánu Jánkut!

Egyszerre hallatszik a színpadról Zsiánu örömkialtása és a néző közönségből az öreg asszony meghatott sikoltása, ki megragadva az előtte lévő támlányt, testét egészen meghajtva, szakgatott lélekzettel figyeli a színpadon történő dolgokat, mig könnyei patak gyanánt omolnak végig arczán.

A fiatal ember hozzáhajol és kérdi halkán:

— Ismerte Zsiánut?

— Én? A felesége, Szultána vagyok! Oh, Istenem! Mennyire óhajtám e színdarabot látni, pedig alig volt hozzá erőm! Ájulás környezett.

Az ifju karját nyujtá és kivezeté őt.

Az öreg asszony mesélt aztán neki sokat arról az időről, amikor küzdött önmaga ellen, amikor bűnnek tartotta szeretni az uralkodó család ellenségét.

De nem tudott magának parancsolni, ébren és álmaiban mindig reája kellett gondolnia. Mikor a hóhér kiáltását hallotta, álomszerűen, mintegy varázshatalom által kényszerítve, szállt le az elítélthez.

— Oh! és milyen boldog voltam az én Jánkummal! — fejezé be meghatottan.

— Akarja látni őt? Jöjjön a lakásunkra.

Az ifju elfogadta a meghívást.

Hosszu, prémes ruhába öltözött, vidám, nyájas, jóságos arczu öreg urat ismert meg, kit minden ébren megválasztottak a bojárrok főbiróvá, Mert azon időben csak bojár tarthatott számot erre az állásra. És Zsiánu



—*— **Hamupipöke.** —*—

kerületében mindig a legpéldásabb rend uralkodott. Félelemből vagy tiszteletből? Nem lehet tudni, de tolvajok vagy rablók sohasem voltak az ő kerületében.

Igen sokáig viselt állami szolgálatot, s mindenkor éppen olyan népszerű volt, mint rablókapitány korában.

Gyönyörű dalait ma is, ötven év múltán, folyton és szívesen éneklük.

Fordította: Missics Györgyike.



TRAGÉDIÁK.

Irta: Murai Károly.

Délután három és négy óra között, amikor Bandinak az iskolában latinból kellett volna szabatos feleletet adni, valami dologom akadt a „Varjakhoz“ címzett kávéházban. Az első alak, akit ott megláttam s aki éppen egy dákót vizsgálgatott, Bandi volt. A másik dákót egy hozzá hasonló kamasz tartotta a kezében, a pinczér pedig a billiárdgolyókat állította a helyére. Bandi természetesen szintén meglátott engem s az arcza olyan fehér lett, mint a billiárdgolyó. Azt hiszem, hogy a megfutas szégyenletes gondolata a fejében kóválygott, de reszkető lábai olyan gyöngék lehettek, hogy a gondolat kivitelét meggátolták. Máskülönben is a társa rászólt, hogy kezdje s egyuttal azt is jelezte, hogy a játszma szivarba megy. A kezében levő pálczát valami delejes áram Bandi felé vonzotta, de hát erőt vettem magamon s így történt, hogy a gyerek megszabadult. Tekintetem azonban, amely előtt a szeméit lesütötte, rettenetes volt s előre jelezte ama tragédiák egyikét, amelyek kedves családi körünkben szoktak lejátszódni, egyáltalában nem élénk tetése mellett Bandinak.

Az az úr, akivel a kávéházban találkozom volt, már várakozott s így Bandi mellett szótlanul elhaladtam, hogy a várakozó mellé telepedjem le. Az ügy, amely fenforgott köztünk, az érdekesebbek közé tartozott s így mihamar megfeledeztem az urfiról, akit később már nem láttam sehol. Azt hiszem, hogy erősen megijedhetett és más kávéházban folytatta a billiárdozást. Máskülönben be kell vallanom, hogy Bandi nagy lélekjelenetet árult el s meglepő helyesen okoskodott. Legalább arra vall az, hogy mikor a feketémet ki akartam fizetni, a pinczér azzal a kijelentéssel lepett meg, hogy még két kapucziner van fizetnivaló, huszonnégy krajczár billiárpénzzel együtt. Az urfi ugyanis azt mondta, hogy a tata fizeti. Akaratlanul is elnevettem magam s a váratlan számlát jókedvvel kiegyenlítettem, respektálva a Bandi észjárását, amely nem mindennapi volt. Elvégre is, ha már tragédia hősnének kell lenni, akkor a hősnék minél több számolnivalója legyen s a rovás ne tartozzék a kisebb kaliberűek közé.

A dolgaim úgy hozták magukkal, hogy jó későn kerüljek haza. Am ha elkéstem is, azt éppen nem felejtettem el, hogy a kávéházban mi minden adta elő magát és így készen voltam arra, hogy leszámolást forszirozzak. Az ebédlőben csak a feleségemet találtam, akinek az arcza feltűnően halvány volt s akinek a szemén meglátszott, hogy még nemrég sirással mulatta magát.

Ez a helyzet nyomban megdöbbenett, mert hát nem egyszer megesett már az is, hogy én rám sült ki valami turpisság s hogy az én dolgaim miatt emész-

tette a bánat. Ily körülmények között gyöngéddé, alázatossá váltam s félszemmél pislogtam felé, elkészülve a kitörésre, ami hirtelen be szokott következni, valószínűleg azért, hogy a vacsorát érintetlen hagyjam s abból másnap ebéd legyen.

A kitörés azonban elmaradt s így nyilvánvaló lett, hogy aggodalmaim alaptalanok voltak. A könnyezés nem én miattam történt. Ez persze élénkítőleg hatott rám és hangosan követeltem a vacsorámat. Amíg én falatoztam, a feleségem búsan, szótlanul üldögélt a széken. Kétszer-háromszor mindazonáltal fölugrott és a Bandi szobájába sietett, ahonnan látható megnyugodással tért vissza. Máskülönben többször rám nézett és sóhajtott.

A csöndet akkor törtem meg, mikor már pipárgyujtottam s mikor a bort is, meg a parádi-vizet is elébem tették. Beszélni kezdett. Kijelentette, hogy nevelési rendszeremmel nem ért egyet és nem képes fölfogni, hogy miért üldözöm oly makacsul Bandit, aki a legjobb, a legszorgalmasabb és a legzseniálisabb ficzkók közé tartozik. Ha ezt a rendszert továbbra is alkalmazom, rövid idő alatt úgy járok, mint Stern András, aki Gödöllőn lakik s aki most a haját tépi.

Föltettem a kérdést, hogy miért tépi Stern András a haját? A feleségem erre megmagyarázta, hogy azért, mert a saját egyetlen fiának lett a gyilkosa. A fiu a gimnáziumba járt s egy alkalommal órát mulasztott. Pajtásai, akik rosszak és neveletlenek voltak, kuglizni csalták. Eleinte hiába, mert a jó fiu ellenállott, de később elég gyöngé volt arra, hogy engedjen. Elment hát ő is kuglizni s hogy elment, meg hogy órát mulasztott, az apja megtudta. Stern Andrásnak éppen olyan volt a nevelési rendszere, mint az enyém, amiből önként következik, hogy kegyetlenül elnéspárgolta. De meg is adta az árát és most tépheti a haját, mert a fia a Dunába ugrott és odaveszett. Harmadnap húzták ki a halászok valahol Tétény körül.

Az eset, amit a feleségem könnyek között mesélt el, erősen meghatott. Stern András helyzetébe képzeltem magam és hálát adtam a jó Istennek, hogy el-késve tértem haza és hogy Bandit, akinek a korai fekvésre igen alapos okai lehettek, meg nem vertem.

Elvégre is ezek a mai gyerekek csodálatosan érzékenyek s képesek arra, hogy a házat gyászba borítsák, amint arról a szegény Stern András is bizonysgot tehet. Igazán rosszul esett ennek a tragédiának a híre és sem a pipa, sem pedig a parádévízes karczos nem esett jól. Folyton arra gondoltam, hogy Bandi is elkövetket volna ilyen ostobaságot és ez esetben most én téphethetett a hajam, zokogása és szivekig ható sirása mellett a szegény asszonynak, akinek mindene ez a fiu.

— És aztán, ki mesélte neked ezt a szomorú esetet? — kérdeztem később a feleségemtől.

— Bandi, — mondá az asszony.

Erre a feleletre nagy derű köszöntött be az ebédlőbe s a pipa is, meg a bor is jólesett. Füttyörészni kezdtem, majd elnevettem magam, tisztán és a maga valóságában látván a helyzetet. Amint pedig elgondoltam a Bandi fufangján, megbocsátottam neki, úgy okoskodván, hogy az olyan ficzkóból, aki ilyes dolgokat kieszel, mégis csak lehet valami. Azután az is az eszembe jutott, hogy annak idején engem is megcsipett a kávéházban az apám és mégsem dőlt össze a világ.

Mindezek az okoskodások és visszaemlékezések arra birtak, hogy Bandi előtt szóba sem hoztam a dolgot. Így hát meglehetősen fölösleges volt az Banditól,

hogy kora reggel az ajtó előtt hangosan magolt s hogy ezt mindaddig cselekedte, amíg csak föl nem keltem. Az is fölösleges volt, hogy folyton lőtávolon kívül tartotta magát s hogy a pipámat száraztól eldugta. Az a tervezett leszámolás végleg elmarad.

Ettől az időtől kezdve Bandi nagyban szállította haza a rémeseteket, melyek részint a fővárosban, részint a vidéken, részint pedig külföldön adták magukat elő, de amelyekről a lapok makacsul hallgattak. A tragédiák föltétlenül megrázóak voltak s az ok minden egyes esetben a latinnyelv volt. Az első azt foglalta magában, hogy Jakab Jakabot a latin nyelv tanára megbuktatta, daczára annak, hogy igen szorgalmasan tanult és egyszer sem mulasztott. Jakab Jakab, jól tudván azt, hogy az apja nem ismeri a tréfát, nem mert hazamenni. A hideg tavaszi éjszakákat a városligetben töltötte s ez alkalomkor úgy meghűlt, hogy tifuszba esett. Mikor ráakadtak már nem is tudott magáról. Lázálmái közepette mindig arról beszélt, hogy az apja meg fogja ölni s hogy ő a szekunda áldozata lesz. És egyszer, mikor nem vigyáztak rá, a harmadik emelet lakásuk ablakán kiugrott, arról fantáziálván, hogy az apja késsel keresi. Szegény Jakab Jakab azonnal szörnyet halt.

A feleségem, hallván ez esetet, Bandit magához vonta, én rám meg föltétlenül görbe szemmel, mondhatni ádáz gyűlölettel nézett, igen természetesnek találva, hogy szekunda esetén én is késsel keresném a fiát, hogy megöljem.

Néhány nappal később egy ötödik gimnázista haláláról számolt be Bandi. Ezt a gimnázistát szintén latinból buktatták meg, még pedig merő boszúból. Kitűnő tanuló volt, de a tanárja haragudott rá. A meg nem érdemelt szekunda annyira kétségbeejtette a fiút, hogy ő nem mert hazamenni, mert az apja igen szigorú és kegyetlen mézáros volt, aki nem ismert irgalmat. És hogy a reá várakozó büntetést mindörökre kikerülje, a templom tornyáról levetette magát. Kis hija volt, hogy nem az apjára, a mézárosra zuhant, aki éppen a templom előtt haladt el s aki látván gyermeke holttestét, azonnal szörnyet halt.

A későbbi esetek mindinkább borzasztóbbak lettek, talán azért is, mert a vizsgák ideje mindinkább közeledett. A latinból igazságtalanul megbuktatott diákok kegyetlen szívü apái részint öngyilkosok lettek, részint megőrültek, részint pedig világgá bujdosztak, keservesen megbánva, hogy gyermekeihez oly szigorúak voltak.

Én, aki meglehetősen tisztában voltam a helyzettel s aki erősen sejtettem, hogy Bandi a latinból rosszul állhat, nem kis gyönyörűséggel hallgattam a tragédiákat. Ugy véltem, hogy a ficzkó fantáziája hatalmasan élesedik s hogy az esetben, ha majdan rémregények írására adja a fejét, elég csinos sikereket gyűr zsebre. Az anyja persze igen komolyan vette az eseteket s engem nyomorult léleknek nevezett, aki a legszentebb érzelmeket s a legmegrázóbb tragédiákat is kinevettem. Étvágya megcsökkent, sulyából féltuczat kilót vesztett és minden néven nevezendő átokkal illette mindazokat, akik a latin nyelv tanulására kényszerítik az ártatlan gyermekeket. Álmaiból föl-fölijedt s ilyenkor mindig megnézte, hogy Bandi életben van-e még? Bandi természetesen jóízűen aludt, mert hát az ő álmai olyan egészségesek voltak, hogy azokon a latin nyelv sem ronthatott.

A vizsga után, hogy hazatértem, meglepő csoportzat állt előttem. A feleségem az egyik karját felém tárta, a másikkal pedig a holthaltvány Bandit vonta

magához. Azután siró arczczal, rekedt hangon mondta, hogy csakis az ő holttestén keresztül juthatok Bandihoz, aki a latinból szekundát kapott. A szekunda egyáltalában nem lepott meg s így nyugodtan gratuláltam a ficzkónak. Jó képet vágtam az esethez, kijelentvén, hogy ez mással is megtörtént.

— Majd helyrehozza, majd kijavítja, — szóltam vigan. — És mert jól helyreüti a dolgot, már most megérdemel egy csésze csokoládét, a javából valót. Főzd meg neki te, hogy jobban essék.

A feleségem nem tudott hova lenni a csodálkozástól és örömtől. Megölelt, megcsókolt és sietve futott a konyhába, hogy a saját kezével főzze meg neki a csokoládét. — Bandi, aki nem volt olyan nyugodt, mint az anyja, utána akart futni, de én nem engedtem.

— Maradj csak, kis fiam, — szóltam hozzá, távozásával az anyjának. — És mert annyi tragédiát meséltél el nekünk a latin nyelvből megbukott diákok életéből, nem akarok hálátlan lenni. Nézd csak drágám, én is előadok neked egy tragédiát, az ismertebbek közül valót.

És a pipaszárat kivettem a pipából.



TEMETÉS.

Irta Tucsekne Bexheft Lili.

— Szegény asszony!

Halkan, öntudatlanul röppent el a sóhajtás Halász Elemér ajkairól. A régi emlékek felujultak lelkében. Világosan és tisztán áll előtte a mult. A robogó vonat egyhangu zakatolása félig álomba ringatja és úgy rémlik előtte, mintha egyszerre megfordulna az idő, mintha minden óra, minden perc nem a jövőhöz, hanem a multhoz vinné közelebb, szédítő, őrtületes sebességgel.

— Szegény asszony! Hisz igaz, öreg volt már. Meg kellett halnia. — Sivár, örömtelen volt az élete. A férjét idestova negyven éve, hogy eltemették. Gyermekei nem voltak.

De ő maga, az ő szívhezszóló jóságával, központja lett az egész kiterjedt családnak.

És az ő házába is beköltözött a napsugaras, mosolygó tavasz, mikor az árván maradt Arankát odavitték hozzá, az édesanya ravatala mellől.

Ott fejlett ki a gyermek szépséges lánynyá, a Tóni néni hűséges, szerető kezei alatt.

És aztán következett az ő bohó, ostoba regényük. Istenem, de szép is volt hinni a jövőben, a szerelem bűbajos idealizmusában.

Az ablaküveg homályos lett a reáverődő esőcsepektől. Valami kellemetlen, fagyasztó borzongás fut végig Elemér idegszálain.

Milyen jó is lenne otthon lenni most az átfűtött barátságos szobában, a mosolygó arczu, ifju feleség s a lármázó gyerekek közt!...

És az ország tulsó végéből, Erdély határszéli városkája felől is magányos, gyászruhás utast hoz magával a robogó vonat.

Egyedül van a kupéban. Azaz nem is, nincs ő egyedül. Itt lebegnek körülötte a rég nem látott, kedves ismerős alakok.

Annai év után végre néhány napra kiléphet az otthon egyhangu rabságából, egy-két napra félreteheti



— Az állatszelistítés csodái. —

a nehéz, sorvasztó gondokat, melyek annyira megvénytették rövid idő alatt.

Elfelejtheti azt az embert, aki őt, a szegény, szép leányt félig szájalomból elvette, — és akit ő sohasem tudott szeretni.

Szegény jó Tóni néni! Ő akarta ezt a házasságot. Ő azt hitte, hogy Aranka szerencsét csinált, és áldotta az isteni gondviselést, mely az árvákat és elhagyottakat így oltalmába veszi.

A beesett, sápadtarczu asszony, keserűen mosolyog.

Nem a szerencse boldogság.

Mintha szívében ismét felakadna a régi seb. Hol van itt az isteni gondviselés? Miért nem lehetett azé, akit szeretett, szeret és örökké szeretni fog.

A szíve is hevesebben dobog fel a gondolatra. „Vajjon ott lesz-e?” Az emlékek egész raja támad fel a mult hamvaiból. A szerelmi vallomások, a hűségi eskük, az édes csókok, — hová lettek? Izgatottan simítja végig homlokát, mint a redőket akarná elsimítani onnan.

Elemér egy idős vele. Ezért kellett neki máshoz férjhez mennie és ezért vett el más lányt Elemér.

Ő akkor nem házasodhatott még. Talán, ha várt volna reá, talán boldog lehetne most?

— Nem! Nem! Öreg vagyok én hozzá!

Hangosan mondta és összerezsent a saját hangjától.

Aztán valami izzó vágy fogja el, a közelében lenni megint, újra látni barátságos, férfias arcát.

És ebben a pillanatban gyűlöli a szép, fiatal, ismeretlen asszonyt, akit Halász Elemér szeret...

Pontosan érkeznek, pontosan indulnak az átmenő vonatok. Az érkezők leszállnak, elszélednek.

Csak a gyászruhás asszony áll még mindig ott a kijáratnál. Ugy rémlik előtte, mintha az utolsó éveket a viszontlátás pillanata kitörtülte volna életéből.

Lassan indul el a város felé. Olyan ismerős itt minden! Az utat is tudja még.

Egy pillanatra megáll a ház előtt. A feketével bevont kapu alatt idegen emberek tolongnak. Lehajtott fővel megy végig közöttük, arra, amerre a többiek is mennek.

Ott áll a ravatal mellett.

Megszólítják a rokonok, körülveszik, kérdeznek is

egyszerre ezerfelét, de ő semmit se lát és semmit se hall, csak mereven néz maga elé, üres, kifejezéstelen tekintettel.

Szinte gépiesen megfordul. Mintha üznék, kergetnék innen. Csak el ebből a nyomasztó levegőjü halottas szobából!

Künn az utcán, megkönnyebbülten feliélegzik.

Talán nem is tudja, ki az a szelidarcu, nyájas hangú öreg asszony, aki beszél hozzá, aki magával viszi csendes, magányos hajlékába és oly meleg, oly rokoni érdeklődéssel kérdezősködik a férj s a gazdaság felől?

Valami jólelkű néni, akit észre se vett ott bent, a sok czifrán öltözött, gyászruhás rokon közt... Halász Elemér valamivel később érkezett meg. Őt is körülveszik a rokonok, tőle is kérdeznek ezerfelét, de ő nyájasan mosolyog és minden kérdésre pontosan megfelel.

Hívják is mindenfelé, hogy az éjszakát töltse náluk, jöjjön ebédre, vacsorára, szívesen látják! El is megy mindenhova és beszélgetnek itt is, ott is a régi jó időkről, mikor még az egész nagy család együtt volt és nem hiányzott senki.

A gyász sötét árnyékát a viszontlátás öröme űzi el!

Gyorsan repülnek az órák.

A rokonság temetésre gyülekezik...

Aranka ott térdepel a ravatal lépcsőjén. Imádkozik. Aztán egyszerre megakad és nem tudja folytatni. Most, most lépett be!

Hát mégis itt van! Mégis eljött!

Nem mer hátranézni. Mintha valami törhetlen erő szögezné helyére. Megmozdulni sem képes.

Halász Elemér is meglátta a térdeplő alakot. Kissé elborult az arca, mikor ráismert.

— Istenem, hogy mulik az idő! — ez ötlött az eszébe. Egyéb semmi.

Szépen, meghatóan beszél a pap. Ott csillog a könny a jelenlevők szemeiben. De azért egy arcon se látszik a vigasztalanság kétségbeesése. És ez teszi oly nagyon szomorúvá a fényes, gyázzompás temetést.

A koporsót bevitték. Utána mennek a gyászoló rokonok, ismerősök.

Aranka egyedül marad. — Halász Elemér sorra

segítette fel a többieket. Aztán barátságosan fordul hozzá:

— Mi együtt mehetnénk, ha nincs kifogása ellene.

Lassan, lépésben haladnak a lovak. És a temető oly messze van!

Elemér is végre megtöri a csendet.

— Szegény asszony! — mondja, hogy éppen mondjon valamit.

Az asszony hátraveti sűrű, nehéz fátylát. Aztán ő is felsóhajt.

— Szegény asszony!

— Talán nem is a halottra gondol?

Könnyes szemekkel bámul ki az ablakon, és nem talál szavakat, melyekkel kifejezze zavaros érzelmeit. Pedig annyi mondanivalója lenne.

Vajjon Elemér emlékezik-e még? Gondolt-e néha rá.

A férfi pedig elfordul, hogy ne lássa ezt az ismerős és mégis oly idegen arcot.

Ezt a csúnya, sápadtarczu asszonyt szerette volna valamikor?

Az állhatatos hallgatás kellemetlen kezd lenni.

— Azóta nem volt itt? — kérdezi aztán Elemér.

— Nem!

— Persze, a háztartás, a gazdaság sok dolgot ad. Megint elhallgatnak.

— Mikor utazik el? — veti közbe az asszony.

— Ma este. És maga?

— Én is.

A kocsí befordul a temető kapuján. Arankát valami égető nyugtalanság fogja el. Még mondania kell valamit. Nem szabad elszalasztani az utolsó pillanatot!

— De mit mondjon?

Elemér udvariasan segít a leszállásnál.

Az asszony hevesen, erősen szoritja meg a kezét.

— Ha nem találkoznánk addig, — mondja meg otthon, hogy csókoltatom a feléségét, a gyermekeit.

Ideges reszketés fut végig tagjain. Hogy semmi, de semmi más se jutott az eszébe most!

Még hozzátenne valamit, talán elpanaszolná a boldogtalanságát, talán elmondaná, hogy életében az egyetlen napsugár az ő rég eltemetett szerelmük volt. De Halász Elemér már eltűnt. Nem látja sehol.

Csak azt a rettenetes gödröt látja maga előtt, melybe a koporsót fogják beereszteni. Hiszen temetni jöttek...

A gyászközönség eloszlott, a kocsik elrobognak egyik a másik után. Belesüpped a kerék a csúnya, fekete sárba, s az ólomszínű fellegekből egyenletesen szakad az eső. Az utcákon alig látni embert.

Csak a pályaudvaron nem szünetel most sem az élet. Érkeznek és indulnak az átmenő vonatok. Az utasok felszállnak és a vonat elviszi őket a messze Erdély határszéli városkája felé.

Aranka ott áll az ablak mellett és néz, míg csak az utolsó házikó is el nem tűnik szemei elől.

Aztán felsóhajt.

Vége!

Vissza kell mennie az otthon rettenetes rabságába ismét. Folytatni kell a régi, egyhangú életet, remény és emlékek nélkül. Hiszen a boldogsága emlékét temette el ma és ebből a halálból nincs feltámadás!...

A másik vonat is elindult.

Halász Elemér fázékonvan hajtja fel a kabátja gallérját. Mintha valami metsző, hideg lehelet érte volna a szívét. A mult egy újra eltemetett kísérletének a lehelete. Enyészetre, halálra emlékeztet az.

Összerázkódik.

Félre ezekkel a gondolatokkal!

Hisz a pezsgő, lüktető élet, az ifjuság ragyogó mosolygása várják otthon őt: egy szépséges ifju feleség és az apró aranyfürtű, pufók arczu édes gyermekek...



ADOMÁK.

Boszantó.

Pumpfy úr reggel felébred és kifizetett számlát talál az asztalán.

Elkeseredve felkiált:

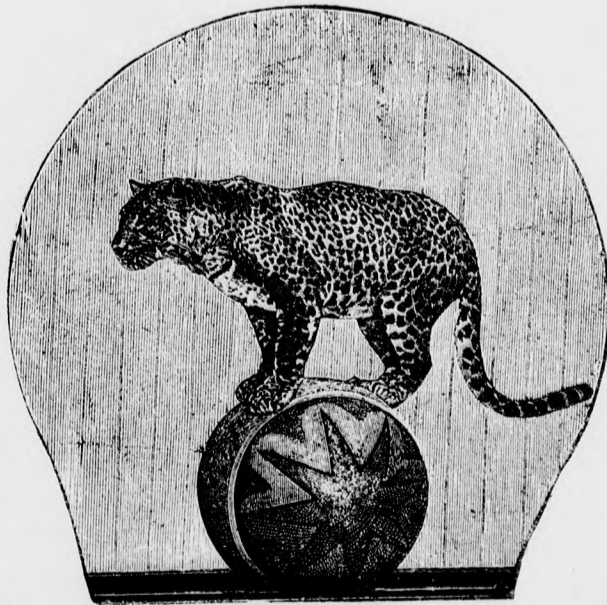
— Aki adta, tegnap olyan részeg voltam, hogy kifizettem a suszterem számláját.

Megnyugvásul.

Egy úr részeg inasához:

— Szerencsétlen, hátha ilyen állapotban az utcán fől-szednek?

— Megnyugtatómra biztosíthatom, hogy mindig nálam van a tekintetes úr vizitkártyája.



— Az állatszelistés csodái. —

MARGIT.

Írta Békássy Jenő.

Itt ülök íróasztalom előtt. Kutatok benne csupa unalomból. Itt egy elszáradt szegfűcsokor, ott egy pár szál nefelejts, majd egy-két rózsza... néhány levél is jut a kezembe. Elgondolkodom... Mit csinálhat most az a leány, ki nekem e szegfűcsokrot adta, kinek hajából a nefelejtsét, rózsát kivettem... ki nekem e leveleket írta?

Visszagondolok az elmúlt boldogságra, midőn kart-karba öltve sétáltunk a városliget fái között és a kékre, mikor ajkam ajkát érinté. S visszagondolok a szenvedésre, a kínra, a gyötrelmre, melyet elvesztése fölött éreztem.

Meglepett a visszaemlékezés.

Szeretett-e engem az a leány, vagy mást szeretett? Nem tudom. Ez probléma előttem. Nagyon nehéz probléma, lehetetlen megfejteni. Egyik perczben olyan volt, mint a hirtelen megdagadt hegyi csermely, a másik perczben maga a megtestesült szűzi báj, gyöngédség, odaadás, szerelem... Most azt mondta, szeret engem, nélkülem élni sem tudna, majd eszébejutott az a másik, ki Afrikában a franczia „canaillek” között volt.

Elmondta nekem a másik történetét. Nagyon egyszerű história. Könnyelmű fiatal ember volt, még alig húszéves. — Szülői sokszor dorgálták könnyelműsége miatt. Egyszerre a fiúnak eszébejutott valami: itthagya a szülőit, itthagya őket búcsúzatlanul és eltűnt. Talán már halottnak hitték, midőn néhány hónap múlva levelet írt Margitnak, akit nagyon szeretett, melyben elmondja, hogy Algirba ment és beállt katonának az „idegenek légijárába.” Sirva panaszkodott nekem Margit, úgy mint egy jóbarátnak, hogy milyen sokat szenved, mert nagyon szereti azt a rossz fiút. Szerette is, én tudom, én tanú vagyok reá. Amikor együtt voltunk, mindig az „elveszett fiuról” volt szó közöttünk, és nem is vettük észre, hogy amit egymás iránt érzünk, az már nem barátság többé, hanem sokkal több.

Tudtam, hogy Margit mást szeret és én mégis mindig jobban és jobban éreztem, hogy szeretem. Megmondtam Margitnak ezt egyszer őszintén, és láttam, hogy mily óriási küzdelem folyik a lány szívében. Elfeledje azt, aki messze van tőle és nem látja, hogy ő mit csinál? Nem, ezt ő nem teszi, mert az visszajön; sejtí, tudja, érzi, és akkor számonkéri tőle hűségét. Szép vonásai eltorzultak a lelki küzdelemben, zsebkezdőjébe rejté arcát és sirt. Mért sirt Margit? Fájt nagyon a szíve, küzdött bensejében a szív és a becsület. A szívet akkor tán nekem adta volna, igen, hiszen bírtam is, de a becsület fellázadt a szív ellen.

— Megállj! ő visszajön s akkor mit teszel? S Margit felelt a becsület szavára. — A jelen az enyém, azzal én rendelkezem. — A jövő az övé.

— Szeretem magát, nem tagadom, de nem annyira, hogy annak a másíknak a képét ki tudná ölni a szíveből. Fájna nagyon, ha elveszteném magát, de nem tudom, képes volnék-e a másik elvesztésébe belenyugodni. Isten, segíts! Kettőt szeretek és mégis milyen boldogtalan vagyok. S ő sirt, pataként ömlöttek könnyei. November vége felé járt akkor az idő. Hűvös szél fújt a kertben, hol sétálgattunk. Sötétedni kezdett. A kendő, melyet nyakára vett, lecsüngött, én karonfogtam és bevezettem a házba.

Sokáig kerültem a viszontlátást, mely mindkettőnknek csupán fájdalmas lett volna sokáig. Majdnem két hónapig nem láttuk egymást, nem hallottunk egymásról. Egy napon a posta egy kártyát hoz nekem, melyen Margit gratulált valami sikeremhez. Ekkor már nem bujhattam ki a viszontlátás alul, mert ez olyan „felhívás keringőre”-féle volt. Jólesett az a tudat, hogy az a leány nem felejtett még el.

De most már ez csak mind emlék. Fájdalmas és édes egyaránt.

Itt fekszenek előttem a levelei sorban, úgy ahogy azokat kaptam. Az első így szól:

„Az ember nem tehet mindent úgy, ahogy azt előre tervezi. Én megértem az ön őszinte fájdalmát és osztozom benne. Tőlem ne kérjen tanácsot, mert magamnak sem vagyok képes adni. Mi gyenge nők arra vagyunk csak hivatva, hogy vigasztaljunk és én igyekszem azt tenni. Kérem, ne essék kétségbe, bizza a dolgot a jövőre, az idő meghozza a tanácsot, vigasztalást és... behegeszti a fájó sebeket.

Talán így kellett annak történni, és ha nem, úgy még minden megváltozhat.

Ha Ön férfi, úgy kell erejének lenni, hogy megküzdjön minden nehézséggel, mely élénk tornyosul és nem csügged. Bátran szembenéz minden fájdalomnak. Én csak leány vagyok, de nagyobb veszélyrel is szembezálok. Nyugodjék meg és legyen erős!

Margit.

Ebben a levélben vigasztal, reményt nyújt és elutasít. — A sorok közt azt olvasom, szeret. A betűkből látom, hogy csak vigasztal és szánalmat érez irántam.

A fájdalom nagyon megviselt, ugyannyira, hogy ágyba döntött. Második levelét már betegágyamnál olvasták fel nekem.

„Tudatták velem, hogy beteg. Irok önnek, mert nem tudok ellentállani, hogy legalább így ne cseveghessek magával.

Ön úgy tesz velem, mint Svengali Trilbyvel, és Ön ezt tudja, ugy-e? Van egy kifejezés az arcában, melyet ha felölt, nem tudok neki ellentállni. Észrevettem, hogy Ön tudja, mily hatalmat gyakorol fölöttem. — Az a gondolat, hogy maga engem úgy a kezében tart, hogy mint egy gyöngé báb, tehetetlenül követem akaratát, melynek ellenszegülni akarok, de nem tudok, — egészen kihoz a sodromból.

De nem tehetek róla, szeretem magát és ha az üdvömet vesztem is el, nem tudok magától többé elszakadni.

Kövesse pontosan az orvos utasításait, hogy minél előbb láthassam. Üdvözli

Margit.

Boldog voltam, tökéletesen boldog. — Türelmetlenül hánykolódtam kórágymon, szerettem volna felugrani és elrohanni az imádott lényhez. Lábai elé borulni és ruhája szélét csókolgatni. És mikor eljött kórágymhoz, hogy megnézze az ő „nagy betegét”, akkor boldogságom tetőpontjára hágott.

De amily hirtelen jött az, épp oly gyorsan vége is szakadt annak. Álom volt csak, észvesztő, gyönyörteljes álom. Mily kár, hogy fölébredtem.

Tavaszi volt. Gyönyörűen sütött a májusi nap. Mindenütt, amerre csak szem ellátott, boldogan mosolygó párokat lehetett látni, csupán én voltam egyedül, azaz mégsem egyedül. Velem volt az én hűséges pajtásom, ki azóta sohasem hagyott el — a bánat. Vele csavarogtam össze erdőt, mezőt. Vigaszt kerestem a természetben, a csendben, a madarak csicseregésében, a virágok nyílásában, a méhek döngicselésében. Nem találtam.

Minden szál fű, minden bokor, minden fa Margitot juttatá eszembe. Menekülni akartam önmagam elől, de a szívem mindentüvé velem jött.

Azon a szép, verőfényes tavaszi napon nekem úgy tetszett, mintha még a madarak is keservesen csicseregtek volna és azok is siratnák elvesztett üdvömet, boldogságomat.

Egész akaratlanul is azokat a csöndes helyeket kerestem fel, hol annyiszor öleltem keblemre Margitot, hol annyiszor sutogta fülembe, hogy szeret.

Megálltam annál a fánál, hol az első csók édes, halk czuppanása elcsattant, hol annyira boldognak éreztem magamat hogy az istenekkel nem cseréltem volna.

A megőrülés környékezett, mert szerettem és csalódtam. És ez így van mindig. Az ember szeret és csalódik.

Az emlékezés a legrosszabb orvosság.

Elvegyültem a nagyvilág zajában. A mulató-helyek, vendéglők, kávéházak, piszkos, bűzös levegőjében. A hölgyek társágában flirt-közben kerestem vigasztalást behegedhetlen seibeimre.

Feltéptem most újra azokat a hegedő sebeket, előveszem újra a lakonikus levelet és olvasom:

„Ma kaptam azon örvendetes hirt, hogy az, kit szeretek, Afrikából megérkezik. Ön azt mondta nekem egyszer, hogy: „Boldoggá akarom tenni, saját boldogtalanságom árán is.“ — Én boldog vagyok már. Feledjen el és kerüljön engem.

Ég áldása kísérje útjain.

Margit.“

Most már más keblén boldog. Kék szemeiben más gyönyörködik, ajka mézét más szívja, szive dobogását más hallgatja. És én mégsem szünök meg panaszkodni, szenvedni... mégsem... mégsem...



PECH.

(Humoreszk.)

Irtó Marosán János.

Soha életemben nem iszom sört, kivéve, ha pénzem van, mi ritka eset, vagy ha potyára akadok, mi még ritkább eset (mert ismernek), avagy ha hitelbe kapok, mi a legritkább eset. (Nem vagyok pontos fizető.) Hogy miért nem iszom sört, annak megvan a maga argumentuma. Tessenek ide figyelmeztetni!

Egy meleg, nyári péntek (rossz, szerencsétlen nap) délutánján végignyújtózkodom valamikor szebb időket látott s jelenleg az idők vasfogától meglehetősen megviselt pamlagomon, visszapillantva a már tőlem messze maradt multamba, melyben kevés örööm telhet, s ábrándozva a jövőről, melyhez kevés reményt fűzhetek. Egyszer csak kopogtatást hallok. Szabad! — kiáltám alispáni hangon, — mire kinyílt szobám ajtaja s előttem termett az én unikum, kedves barátom Venczi. A kölesönös „szervuszok“ után Venczi a következő indítványnyal rukkolt elő:

— Tudod mit mondanék, Tamás, gyerünk, igyunk meg egy üveg sört!

— A terv szép, — jegyzém, — csakhogy keresztülvihetetlen.

— Miért?

— Kein geld, kein kredit, édes Venczi; letűntek rég a Dragonyosyok szép napjai; én, a legutolsó Dragonyosy, már csak tengék-lengék...

— De Tamás kérek, a nemes vér, a nemes vér?!...

— Ah, igazad van, Venczi, és ez hatott reám, — igazad van, a nemes vér, a nemes vér... s ezalatt 30 rongyos zsebemből alig tudtam összekutatni 18 krajczárt egy üveg sörre. E borzasztó vagyonnal aztán elsétáltunk Venczimmel községünk elsőrangú vendéglőjébe, az „Arany oroszlánba“, melynek tulajdonosa, az öreg Trinker volt, kinek — mellesleg megjegyezve — fiatal, csinos felesége volt.

Belépve a vendéglőbe, kértem egy üveg sört. — A csinos Trinkerné már a hangomról megismerte, hogy az ára körülbelül a zsebemben van, mert menten utána-rohant s hozta, mig máskor... oh, jobb erről nem szólni.

Mint minden Dragonyosy, úgy én is udvarias akartam lenni és kivettem Trinkerné kezéből az üveget, hogy kidugaszoljam. De, oh fatum! Nem vettem észre, hogy háttam mögött Venczi áll s titkos jeleket mutogat Trinkernének, ki csakugy hahotázott a jelekre. Én azt gondoltam, hogy engem nevetnek.

Puff!! A sörösüveg dugója kint, a Venczi kalapja

meg lent... Szegény jó Venczimet orron találtam lapítani véletlenségből, de oly pechesen, hogy a vér is elborította. Erre lett aztán egy kis babyloni fel-fordulás.

Mig én bámultam szegény, agyonlapított Venczit, a sör lévén nagyon friss (csak négy hetes), az üveg-ből szépen kifolyt az asztalra és a földre, mikor odanézttem, már nem volt semmi az üvegben. Most már „sem pénz, sem posztó“, se pénz, se sör. No de ilyen pechet!

Pedig ez csak praeludium. — Venczi nem szólt egy szót sem, hanem keservesen sziszegett. De ugyan mit is szólhatott volna? Rohant tehát viz után s csakhamar megtalálta Trinkerék finom porcellán-kancsójukat, melyet azonnal igénybe vett, s melyet haszná-lkozásban oly ügyesen kezelt, hogy szerencsésen eltörte.

Mit is törődtem volna én vele, de az volt a baj, hogy mindennek az országos ügyetlenségem volt az oka, tehát nekem kell majd az öreg Trinkerrel számolni. Oh, de hogy számoljak, azaz hogy mivel s mit számoljak? Mentő gondolat után kapkodtam, de hasz-talan, most az egyszersem támadt mentő gondolatom. Kérem, ez nem pech?

De menjünk tovább! Miután Venczi muló baján szerencsésen tulesett (mosdás után még toillettezt is a kujon), előállott, nem volt haragos, csak tetemesen megnagyobbodott orra árulta el, hogy némi kellemetlen perczekeket élt át, felém hajolt és sugott valamit. Önök már ki is találták?

Bizony azt sugta, hogy tárczáját „otthon felej-tette“, csakhogy otthon is — üres. De miért lett volna tele, hisz Venczi is épp az, ki én; pénzállás-, felekezetrétküli, nagyreményü „nok“, „nök“. Amint kérdő pillantásokat vetettünk egymásra, betoppant hozzánk az öreg Trinker a számlával. (Nem várta, hogy kiáltsam: zahlen.)

Egy üveg sör 18. kr. Egy porcellán-kancsó 2 frt. Előntött, illetőleg kifolyt sör utáni takarítás 50 kr., összesen: 2 forint 68 kr. Mondd két forint hatvannyolcz krajczár oszt. magy. valuta.

Most már, hogy fizessem ezt ki 18 vasból, mi szerényen huzódott meg mellényem egyik zsebében. Végtelen dühös lettem, fogtam a kancsó-roncokat és mérgesen hajítottam az ablakon ki az utcára. De, oh fatumok fatuma!

Az utcán egy csomó gyermek gombozott s egy-nek fejét találtam s azt is oly pechesen, hogy elájult. Nesze neked, Tamás! Ezt is te fizeted, nem más! Mig az öreg Trinkerrel bonyolítottam az üzletet, illetőleg rendeztem becsületbeli ügyemet, a fejenütött gyermek apja indiai tigrisként rohant be s csapott hirtelenében egy oly lármát, egy oly forradalmat, hogy azt gondoltam, hogy az „Arany oroszlán“ reám szakad. Azt gondoltam először, hogy örültem van dolgom, de később konstatáltam, hogy ennek az emernek van esze, mert folyton azt kiabálta, hogy a gyermeke közül ez a leg-kedvesebb neki és úgy gondolkozott, hogy ezt az urat megpumpolom most jól. A jámbor azt gondolta, sok pénzem van. Tehát nekem most már ezzel az emberrel is kellett tárgyalnom, eme peches kihágási, vagy vétségi ügyek rendezése tárgyában. De miután ő folyton csak a pénzen nyargalt, miből nekem csak 18 krajczárom volt, mint már Trinker urral el-számoltam, beperléssel fenyegetett s így nem tudtunk megállapodásra jutni.

Istennek hála, az ember anélkül, hogy keze érintkezésbe jött volna arczommal, a beperléssel



— Hajótörött siremléke. —

fenyegette, eltávozott. Trinker uréktól pedig egy jó, alkalmas perczen — megszöktem és otthagytam Venczit zálogba. No de kérem, annyi pech?

Egy napon találkozom a kézbesítővel s átad egy idézést. Az idézés szerint súlyos testi sértéssel vagyok vádolva és tárgyalásra hívja a bírósághoz október 13-ára. Megnéztem, milyen napra esik? Péntekre. Rossz ómen. A községháza előtt megállok és egy hirdetőményen akad meg a szemem.

Látom, illetve olvasom, hogy a katonai ellenőrzési szemle október 13-án lesz ugyancsak a bíróság udvarán d. e. 9 órakor. Nézem az idézést, a tárgyalás is 9 órakor kezdődik. Magam is kíváncsi voltam, hogy miként leszek én egyszerre két helyen egy és ugyanazon időben? Ez fizikai lehetetlenség, ezt a fizikai törvény nem engedi.

Elérkezett okt. 13-a is. Pontban 9 órakor a bíróság udvarán voltam. A katonai szemlevizsga 9 óra után azonnal megkezdődött. Szorongva tartottam a kezemben a katonakönyvecskémet, meg az idézést, mert biztosan a dühös emberem perelt be gyermekéért, azt sem tudtam, hová figyeljek jobban.

Pár perc mulva hallom a bíróság tárgyalási szobájának ajtajából: Dragonyossy Tamás!

Ugyanekkor kiáltják a szemlén is: Dragonyossy! Jelen! — kiáltám cicerói hangon mindkét felé.

De meg is adtam az árát. Azonnal mellettem termett egy katona, ki a kapitány elé vitt. A szemlét vezető kapitány először jól összehordott és a 6 napra hüvösre tétetett, mert nem „hier“-rel jelentkeztem. Én szegény fejem a járásbíróságnak akartam engedelmessé válni, de véletlenül a kapitány is meghallotta és azt gondolta, hogy neki szóltam: jelen. Hát ezt nem pechnek nevezik?

Miután hazakerültem a hüvösről, nemsokára a bíróság ítéletét is megkaptam. Persze, hogy makacsági ítéletet hoztak és elmarasztaltak 100 frtra, melyet 10 napi elzárásra is átváltoztathatják.

Hát nagyon természetes, hogy az lett a vége. Leültem azt is.

Ilyen a peches ember. Most már önök is tudják, hogy én miért nem iszom sört?



Halottak napján.

*Korhadtt kereszt állott a síron,
Én betűzgettem a nevet . . .
Annyit olvastam ki belőle,
Hogy „Béla élt és szeretett“.*

*Mellette virágos halom volt,
Márványkeresztén állt a név.
Szomorúfűz volt ráczifrázva,
Az volt rávésve, hogy: „Teréz“.*

*Amint néztem őket sokáig
Összehajlott a két kereszt,
Szegény fiúról, gazdag lányról
Mesélve bús történetet.*

V. Farkas József



„Ő“ IS.

Ott ment ő is az emberáradatban, egyszerű kartonruhában, közönséges levélkoszorúval a kezében. A csipős, hideg szél fel-felborzolta a kendője alul kicsüngő aranyhajszálatokat s kiméletlenül csapkodta meg könnytőlázott halvány orcáját. Kis teste ilyenkor meg-megrázkódott, s reszkető kezével könnyű ruháját szorosabbra igyekezett magán összevonni.

Látszott, hogy nagyon fázik.

Az emberek nagy közönnnyel mentek el mellette, s csak nagy ritkán volt egy-egy sajnálkozó megjegyzés hallható. De nem is csoda, hisz ezen a napon mindenki a maga szereteteire gondol, akik őt oly hamar elhagyták, megunták ezt a küzdelem és szenvedéssel tele életet, s elmentek abba a hideg földre pihenni.

Odaértünk a temető kapuja elé.

A szegény gyermek ott megállott és tétovázó szemekkel nézett maga körül, mintha valakit keresne.

— Vársz valakit, gyermekem, — kérdém hozzámenve, tőle.

— Nem, — felelé zokogva, — de édesanyámnak hoztam ezt a koszorút s most nem tudom, hol a sirja.

Én aztán megfogtam a kezét s segitettem a sirdombot keresni. Szóltanul mentünk egymás mellett. Utunk jó ideig tartott, mig egyszer ott hátul, a szegények telepén, ahol csak nagy elvéve pislog egy-két szál gyertya, kezét az enyéből hirtelen kiszakította s szivszakgató zokogással ölelt át egy puhafakeresztet.

Fájó szívvel állottam meg én is a hant mellett s néztem azt a szenvedő, kedves gyermeket, akinek az élet keserveiből ilyen korán, olyan sok kijutott.

Azután elővett egy kicsiny kis gyertyát, meggyújtotta a fejfára s imádkozott.

Mintha egy angyal szállott volna le a földre valaki lelkiüdvéért imádkozni.

Valami nékem is úgy összeszorította a bensőmet, hogy kiszökött szemem pilláira a könny.

A gyertyák már mindenfelé kezdtek kialudni, az emberek már legnagyobbreszt elhagyták a temetőt s ő még mindig ott térdelt és imádkozott.

Utolsonak maradtunk. Lassan, zokogva indult meg a kapu felé, mintha a lelke felét otthagya volna.

* * *

Sok idő mult el azóta, egész egy esztendő.

Sokszor előttem állt ez idő alatt az az ártatlan, kis gyermek, azzal az ő szenvedő Magdolna-arczával. Gyakran oda képzeltem őt a sirhalom mellé, szinte vágytam már a nap után, amelyen őt térdenállva s buzgón imádkozva viszontlátni remélhettem.

Végre elérkezett az is.

Bizonyos nyugtalansággal siettem ki a temetőbe. Felkerestem a sirdombot, de nem volt ott senki. Körülmentem a temetőt, abban a reményben, hogy visszaérkeztemkor talán már ott találom. Nem volt ott. Miután még egy darabig eredménytelenül vártam, meggyújtottam egy gyertyát, hogy annak a világánál megnézzem a feliratot. Az volt az. Csakhogy most egy másik kereszt is ott volt a közelben mellette, amit a mult évben nem láttam. Odavilágítottam a gyertyával s megdöbbenve olvastam a feliratot: Bogdán Katicza, élt nyolcz és fél évet.

Szegény gyermek, megtért édesanyjához. — Én meg olyan sivár, üres lelekkel hagytam el ezt a szomorú, rideg helyet.

Zoltán Géza.



LEANYSZÖKTETÉS.

Konstantinápolyi történet.

(Vége.)

Irta: MEHEMED ALI.

Hgyetlen szót se birtam belőle kicsikarni s csak Kéniától tudtam meg, hogy délután Ibrahim Effendi Musztafa pasával látogatást tett s megkérte a leány kezét. A házasság a bairám-ünnepek után egy óra, tehát három hét múlva lesz meg.

Musztafa kijelentette, hogy mindennemű költségek fedezéséről gondoskodik.

Zoé mindezek hallatára csak zokogással felelt és a pasa fiával együtt távozott. Amint Kénia ezeket rövid szavakkal elmondá, Zoé elküldé a szolganót.

— Igen, — zokogott, mikor egyedül valánk, — itt volt. És nincs mentség?

— Nem találok, — viszonzám megütkezve.

— Még ravaszsággal se?

— Ravaszsággal? — kérdém.

— Miért ne? — mondá hévvel. — Itt minden fegyverrel lehet küzdeni. De megmondom önnek most, ha nem tudok módot a szabadulásra, úgy nem jutok élve Effendi karjai közé. Egyszer megakadályoztak végzetes tettemben, másodsor majd óvatosabb leszek.

Éreztem, hogy e szavaknál szívem összeszorult s kétségbeesetten gondoltam szerelmem tárgyának megmentésére. De bármiképen hánytam-vettem a dolgot, megoldásra nem birtam jutni.

— Zoé, — mondám halkán, — hallgasson rám. Nyugodjék meg, hátha találunk mentő eszközt.

— Ön tudna?

— Igen, de csak abban az esetben, ha nekem jogom volna önhöz, de eddigelé ez még nincs.

Némán állt előttem, forró pir lepte el arcát, le-sütötte szemét és remegő hangon mondá:

— Nos, jogot adok erre!

A következő pillanatban megöleltem. Fejét keblemre hajtá s forró csókban forrt össze ajkunk.

Szerelmi mámorunkból csakhamar felocsudva, az első kérdése ez volt:

— És mi a te mentő eszméd, most, hogy jogod van hozzám?

— Elmegyek a pasához, megmondom, hogy te keresztény nő vagy s menyasszonyom lettél, s megkérem tőle a kezdet.

Szavaim nem érték el a kívánt hatást, amint Zoé szeméből láttam.

— Ez lehetetlen, — mondá leverten. — Fellépésednek az lesz az eredménye, hogy ide a palotába többé be nem léphetsz s a házasságomat még jobban siettetik.

— De hát akkor mit tegyünk? — kérdém rémülten.

— Most, hogy a te menyasszonyod vagyok, — mondá hamiskásan, — ravaszsághoz kell folyamodnunk. Hallgass ide!

Ekkor egy tervet eszeltünk ki, melylyel Zoét Musztafa pasa házából biztosan megszöktethetem.

A megszöktetéshez való előkészületek egyszerűek voltak. Minden este, mikor Zoét meglátogattam, felsőkabátom alatt jó begombolva egy-egy darab török női öltönyt hoztam, melyet Zoé ügyesen elrejtett.

A nagy bairám-ünnepély előtti estén, az összes öltönyök kéznél voltak s a nagy szabadságot, melyet ezen estén a török nők élveztek, felhasználtuk tervünk kiviteléhez.

Azon estén a török nőknek meg van engedve, szolgálk kíséretében a vallási szertartáson a „Hagia Sophiá“-ban részt venni s erre alapítottuk tervünket.

Azon este, mikor megjelentem, Kéniát elküldtük, hogy siessen lakásomra s az asztalon felejtett orvosságot hozza el.

Tudtam jól, hogy ide-oda az utat negyedóra alatt meg nem teszi. Aztán Zoé segítségével fölvettem a török öltözetet.

Először ruhámra húztam a bő török-nadrágot, a széles köpenyt vállamra vetém, arcomra fátyolt húztam s fejemet kendővel kötöttem be.

Nemsokára olyan voltam, mint egy alsóbb néposztályból való török nő. Magasságom épp akkora volt, mint Kéniáé, szakállamat, melyet sajnáltam levágni, jól eltakartam a fátyollal.

Igy bátran Zoé szolganőjének nézhetek s reméljük, hogy a karavaszok, palotaőrök figyelmét elkerülve, észrevétlenül menekülhetünk.

Az egyedüli emlék, melyet Zoé magával vitt, egy kis tör volt arany fogantyúval s ezt övébe dugta.

Mialatt a szobát elhagytuk volna, némán kezét szoritottunk s ajkunk csókban olvadt össze. Aztán dobogó szívvel léptünk ki a folyosóra. Életünk valóban koczkára volt téve minden lépésnél.

A legveszélyesebb pont volt az én nézetem szerint a folyosó vége, hol Zirimio, egy fiatal albáni állott rendesen őrt. A kapunál az öreg Szolimán őrködött, ki Zoé betegsége alkalmával engem a palotába hívott, Szolimánt nem tartottuk veszélyes őrnek, mert félig vak és süket volt.

Mindezekre gondolva, Zoéval végimentünk a folyosón s közeledtünk ahhoz a helyhez, hol Zirimio állott.

Amint minket közeledni látott, egy lépést félreállt, Zoéra vetett egy pillantást, s amint Musztafa rokonát megismerte benne, tisztelegve vont ki kardját.

— Salem aleikum! — mormolá.

Mi az üdvözlést néma fejhajtással köszöntük meg s lementünk a lépcsőn.

Megkönnyebbülve lélekzöttünk fel.

Keresztülmentünk két udvaron s a palota kapuja felé tartottunk. A kapu alatti csarnok fényárban úszott. Szolimán a kapunál állt, vállán fegyverrel.

Az utolsó pillanat következett. Zoét, mint urnőmet, elől hagytam menni s én utána ballagtam lehajtott fővel.

Szolimán is megismerte Zoét. Kiegyenesedett és fegyverét tisztelgésre emelte.

— Salem aleikum!

Elhaladtam, — de ekkor mi történt? Egy kéz ragadta meg vállamat s a következő pillanatban a fátyolt letépte valaki arcomról. A vér meghiült ereimben s Szolimán is meghökkent, mikor a fátyolt kezében tartá, s mereven tekintett rám, látva szakállas arcomat.

— A próféta szakállára, — kiáltá — egy férfi!

A helyzet kétségbeejtővé vált. Hatalmában voltunk.

Ha nem is használja fegyverét, egy kiáltás elég lett volna, hogy fellármázza az egész palotát. Talán rávessem magamat?

E pillanatban Zoé megfordult. Egy szempillantás alatt látta a helyzetet s rögtön kész volt tervével.

— Micsoda? A frank? — sziszegé. — Átok reád gyaur!

(Igy hívják a törökök a keresztényeket.)

Láttam, amint kezét rám emelte s azután éles fájdalmat éreztem balarcomban.

— Térdre! — kiáltá méltatlan dühvel.

Miközben én gépiesen térdrehullottam, Zoé a meg-

lepert Szolimán kezéből kiragadta a fegyvert és rám irányozta.

— Nyugodtan, Szolimán! — kiáltá a karavaszra, — ne csinálj lármát, nehogy a szent ünnep meg legyen zavarva. Fel! Hivd Zirimiót segítségül! Ez a gyaur el nem szökik addig innen!

A kapuőr kétségbeesett pillantást vetett ránk.

Látta arczomból a vért patagzani s látta Zoét, ki szigorú arczczal és folyton emelt törrel állt előttem, engem pedig megtörve látott térdepelni — nem kételkedett többé s gyors léptekkel sietett az udvar felé! Még hallottuk lépteit, mikor Zoé Szolimán fegyvereit elhajtotta.

— Előre! — sugá nekem.

Fölemelkedtem, köpenyegemet a sebhez szoritám s oly gyorsan, mint birtunk, rohantunk el.

Kivül kocsi állt, mely villámgyorsan vitt minket a kikötőhöz, hol az osztrák Lloyd-gőzösök egyikére szálltunk.

Tíz percz múlva felszedte a hajó horgonyait s öt nap múlva Nápolyban voltunk, hol letelepedtem, mint gyakorló orvos.

És most ön kíváncsi Zoé további sorsára, nemde? — kérde az orvos mosolyogva.

Nevetve kértem további magyarázatát.

— Asszonyka, — kiáltá a kert felé, — jer csak le.

Az orvos neje megjelent két gyermekével.

— Igy, kedves barátom, mondá! Itt látja az én kedves kis Zoémat, kitől mint említém e sebet menyasszonyi ajándécul kaptam. És mégis ez volt a legszebb hozomány, amit adhatott, mert enélkül, tudja Isten, mi lett volna belőlünk.

— És daczára ennek, boldog lettél, ugy-e? — kérde a fiatal asszony, édesen simulva férjéhez.

— Én — viszonzá az orvos, megcsókolva nejét, a legboldogabb ember vagyok e földön.



Agglegények regénye.

(Regény egy kötetben.) (9)

Irta: **KOZMA JÁNOS.**

Volt ott elegendő mindenből: kis malacz, sült kacska s többféle rétes és azután torta, francia-baraczk, koránérő szőlő, alma és ringlotta, palaczkokban sashegyi, érmelléki, még pedig nem is új, hanem nagyon régi.

Ebéd után az én szülőim Aranka szülőivel az asztalnál tovább folytatták a társalgást, én pedig Arankával lementem a parkba, megnézni gyönyörű virágait, melyeket az ő áldott keze ápolt.

Ott aztán folytattuk, hol a mult vakációban elhagytuk; beszéltünk mindenről, ami minket érdekelt: édes szerelemlről, eljegyzésről és aztán esküvőről.

El-elgyönyörködtünk az ezerszínben tarkázó gyönyörű virágok vakító pompáján; el-elhallgattuk az ágról-ágra repdeső madárcák bűbájos danáját, a park sűrűjében rejtőzö gerlepár szerelmi bűgását; kergettük a virágról-virágra szálló tarka pillangókat; fűztünk tölgyfalevélből koszorut, futkostunk, daloltunk, élveztük a fenséges természet nagyszerűségét.

Ott volt a mi paradicsomunk: Aranka volt az Éva, én pedig az Ádám, de a kigyó távol... nagyon távol volt tőlünk.

Mig mi a paradicsom édenét élveztük, addig édes szülőink a kastélyban — pipaszó és érmelléki mellett — elintézték a mi sorsunkat: elhatározták az eljegyzés napját.

S a rákövetkező második vasárnapon már az ujjainkon levő jeggyűrű tanuskodott arról, hogy sziveink boldogító szerelemben összeforrtak s hogy frigyünket a szülői áldás fénye koronázza.

VI.

Az eljegyzés megtörténte után pihenőm csak nagyon rövid időre volt tervezve, mely idő felét B.-Almásan édes szülőimnél, családi körben, a másik felét — de tisztelettel jegyzem meg — a nagyobbik felét az én édenemben, tudniillik a hegyesi kastélyban töltém el, angyali jegyesem és kedves szülőinek vidám társaságában.

Oh, az a néhány hét, az a boldog idő, oly rövid volt nekem.

Azt szokták mondani, hogy a boldogság, ha sok... sok évekig tart is, mégis rövid, nagyon rövid, mig ellenben a bánat, a sziv keserve, biz az nagyon hosszú, alig átélhető, ha mindjárt csak egy napos is.

A mi rövid mennyei boldogságunkat is csakhamar felváltotta a hosszú bánat, ugyanis: elmúlt a tervezett pihenő s elérkezett a váló percz.

Válni pedig attól, kit lelkünk melegével szeretünk, oh! az fáj, — nagyon fáj a szivnek.

Hegyfő uraság megírta az ajánló levelet barátjának, Dr. Várvölgyi Attila fővárosi ügyvédnek.

Az a levél volt az én útba indítóm az élet röngyös pályáján.

Azután előállt a hintó s következett a bucsuzás.

A válásokozta fájdalom a szempillákra könnyeket csalt.

Lelkünk bánatát csak az a biztosnak vélt tudat enyhíté, hogy még egy esztendő, — és azután igaz szerelemben összeforrt sziveink szent frigyét az Ur oltáránál a pap áldása fogja megerősíteni és mi akkor csendes családi fészekben — mint szerető férj és feleség — együtt munkáljuk jövőndő boldogságunk göröngyös utjait; együtt szakítjuk le minden napnak virágát.

Reménybeli apósom jó tanácsosal is ellátott, mondván: Fiam, most már kilépsz az életbe, a nagyvilágba, saját szárnyaidra léssz eresztve. — Vigyázz és jegyezd meg magadnak azt a közmondást: „Madarat tolláról, — embert barátjáról lehet megismerni.“ — Jól megismerd tehát előbb az embert, mielőtt barátságot kötsz vele, mert tudd meg: „Nem mind arany, ami fénylik, nem mind virág, ami nyílik, egészséges gyümölcs a férgestől csakhamar megromlik.“

Vigyázz tehát! — Válogasd meg barátaidat, — végzé szavait, azután megcsókolt és Isten áldását kérve reám, utnak bocsátott.

A mamának is volt egy-két figyelmeztető szava hozzám.

Csak Arankának ajka maradt néma, ... csak az ő csevegő, eperajka most, ... szive sajgott, ... arca a válásokozta bűtől halványnyá lett; csak a sötétlő szempilláin ülő könnyek beszéltek.

Azután kikísért a kocsihoz s búcsú esőkját ajkamon érezve — a válás megtörténte után — szivembe néma búval indultam haza, édes szülőimhez, hogy azoktól is búcsút véve, új életpályám megkezdésére Pestre utazzam.

(Folytatása következik.)

Csevegés a „Zöld szalon“-ban.

Jöttök szép rendre és köszöntök illetéknépen:

— Alázatos szolgálja!

— Jó napot!

— Szervusztok!

— Van szerencsém!

Es most az a kíváncsi, örökké kérdező, gondörhaju bakfis elébem áll és komoly képpel kérdezi:

— A sokféle köszöntés közül melyik az igazi? Melyik a helyes?

— Jó, tehát csevegjünk kissé a köszöntések mai megszokott alakjairól.

Előre bocsátom azon véleményemet, hogy egyikőtök sem köszönt helyesen.

Alázatos szolgálja! Nos! Tényleg szolgálja, még pedig *alázatos* szolgálja vagy, vagy akarnál lenni azoknak, kiket így köszöntöttél? Ugy-e, nem?

Alázatos szolgálja kell, hogy legyen például a kasznár a földes urnak, a kocsis a kaszárnak, a díjnak a polgármesternek; de a társadalom egy rétegéhez tartozók között, avagy egymással alárendeltségi viszonyban nem állók között ez egy üres és önérzetet eldobóan meghunyászkodó köszöntésforma. Hizelegni akarunk, hogy alázatos szolgálja vagyunk a köszöntöttnek?

A hizelegés nem természete a magyarnak, hagyjuk ezt a kinaiakra, kik cifrábbnál-cifrább szóvirágokkal alázkodnak meg a köszöntéseknél.

Tehát alázatos szolgálja neked, „alázatos szolgálja!“

Szervusztok! köszöntött a másik. A „servus“ latin szó és szolgát jelent; tehát a *szervuszszal* köszöntés csaknem egyértelmű az alázatos szolgáljával. Már pedig, ha bolondot mondunk, legyünk annyira sovíniszták, hogy azt is magyarul mondjuk. A *szervusztoknál* a „tok“ egy elnyomított többesszám-képző, amitől az akademia nyelvészeti osztálya egyszeribe elveszítene nyelvét, hangját rémületében.

Tehát „szervusz“ a „szervusztok“-nak!

A harmadik így köszöntött! „Van szerencsém!“

Hát „eb ura-fakó!“ Nagy ritkaságokkal érdemes eldicsekedni, már pedig a mai sanyaru világban igazán nagy ritkaság, ha valakinek „van szerencséje“.

De ha van is szerencséje, illik-e intelligens embernek ezzel úton-útfélen eldicsekedni? Hol marad a szerénység? Avagy a boszantanivágyás van ezen köszöntés háttérében? Nekem van szerencsém, de neked nincs.

Mint a serdületlen iskolásgyerekek mérgezik egymást:

— Hüm, nekem van almám, neked nincs! Hüm.

Vagy igaz, hiszen ez nem kérdés, hanem a találkozást magát jelezzük szerencsének. Szent való, hogy sok találkozást követi vagy nemleges vagy igenleges szerencse.

Aki társaságba hitelezőjével találkozik és ez elég udvarias őt sok ember előtt nem figyelmeztetni számájára, az elmondhatja joggal; „Van szerencsém“.

Aki négy szem között találkozik titkos és eliltott ideáljával és a mama a találkozókkal nem találkozik, azoknak „van szerencséjük“. (De ez se mindig! Szedő!)

De meg a találkozásnál a hitelezőnek „van szerencséje“, de a léprekerült adósnak aligha.

A másik hasonlatba a szedőgyerek belekontárkodván, ennek variálását reátok és a Gólya nénire bizom.

Tehát „Van szerencsém“, van szerencsém. És most „Jó napot“. Hát bizony jó kívánság az, ha valakinek szívből jó napot kívánunk; de ha tényleg szívből

kívánjuk, ne legyünk lusták teljesen kifejezésre juttatni érzelmünket így:

Jó napot kívánok.

Igy köszönt az igazi magyar ember és ez a helyes. E körül forog és tartalmilag ezzel egyező: „Adjon Isten minden jót!“ „Istennek áldásával járjon“ stb.

Jó reggelt — jó napot — jó estét kívánok! Megérti ezt az is, aki mondja és az is, akinek mondják. Már pedig ez a lényeges.

Ne kívánjátok senkitől, hogy a mai fenhéjazó világban „alázatos szolgátoknak“ hazudja magát akár magyarul, akár „szervusztok“ alakjában latinul. Ne kérkedjétek senkinek azzal — akár igaz, akár nem: hogy „van szerencsétek“ (mert így köszön az is, aki utolsó párnáját viszi a zálogba és utközben ismerősével találkozik).

Magyar ember nyíltszívű és értelmesen szeret beszélni: azért valamennyiőtöknek szívből jövő barátsággal „Jó napot kívánok!“

Viszontlátásra! Pá!

Matyi.



KÉPEINKHEZ.

Számadó gulyás. Debreczen városának a nagy Hortobágyon van az országban a legnagyobb ménese és gulyája. Ennek a gulyának fő öre a számadó gulyás, kinek jól sikerült arcképét itt bemutatjuk. Nagy az ő hatalma emberek és állatok felett és a városi nadrágosurak szívesen paroláznak vele. Igazi magyar typus. Önérzetét csak fokozza, hogy József főherceg nemesak komája neki, de „brudert“ is ivott vele.

Az állatszelistítés csodái. Bréhm és Krafft Ebling tanulmányokat irtak arról, hogy az állati ösztön az emberi elme fogékonyságáig fejleszthető. Az állatszelistítés csodái mellettük tesznek bizonyosságot. Szemhunyorítással, szavakkal, érintéssel lehet vérengző vadállatokat szelid, ártatlan és természetükkel ellenkező ténykedésekre szorítani. Hogy minő bámulatos eredményeket tud elérni az állatszelistítés, ezt bemutatott négy képünk is igazolja.

Hajótörött siremléke. Elnyelte hajóstól a tenger. A vihar ronsolta hajórészekkel együtt merült alá a feneketlen mélységbe. Az orkán süvöltése volt halotti éneke, a végtelen tengerhullám szemfedele. Azért árvája siremléket emelt az elpusztultnak. A tengerparton, oda hová meg kellett volna érkeznie.



A SZERKESZTŐ POSTÁJA.

K. Sz. Az 1898-ban beküldött dolgozatairól felvilágosítást nyújtani csak a régi szerkesztőség tudhat. Az „Első legátión“ igen sikerült, egészséges humoru dolgozat, de — sajnálatunkra — ily hosszú művet nem közölhetünk. — **Zoltán G.** Sorra kerülnek. — **S. Sarolta.** Ennyi pessimismus egy nőben? Közlésre vár. — **V. Farkas J.** Örömmel fogadtuk. — **Muzsa.** „Válás“. Tehetség nyomait látjuk versén, de ily sötét színekkel nem szeretjük az ugysis szomorú világban olvasóinkat rémítgetni. Igen szellemesen megírott, igazán élvezetes levele után itélve, prózai dolgozatai okvetlen beválnának. Kérünk rövid prózát. — **Z. G.** „Blaháné“ cikke el- és lekéselt alaposan, de meg nem üti a mértéket. Ez napilapba való tudósításnak felel meg. — **Sz. Györgyné.** A Györfy L.-féle britt-ezüst evőeszközök szétküldési üzlete (azelőtt Alsó-Erdősor 5.), most Budapesten, Rottenbiller-utca 24. szám alatt létezik.